

TANECNIAKTUALITY.CZ

1. Okno – Je třeba vždy dostat odpovědi?

09.06.2024 tanecniaktuality.cz

Odkaz na originál

Klíčová slova: 12 (3); divadla (3); Divadle; moravskoslezského; Národního

Nestává se příliš často, abychom viděli členy Baletu **Národního divadla moravskoslezského** tančit na ryze komorní scéně, téměř na dosah ruky divákům.

Takovou příležitost dostali v inscenaci Okno choreografa, režiséra a multimediálního norského umělce Jo Stromgrena, který vytvořil poslední premiérový kus této sezóny na míru ostravskému souboru a intimnímu prostoru **Divadla „12“**.

Okno. Foto: Serghei Gherciu.

Jo Stromgren není v Česku neznámou osobností. V minulosti tento celosvětově žádaný tvůrce spolupracoval s několika českými tanečními soubory a se svým vlastním uskupením Jo Stromgren Kompani hostoval na řadě tuzemských festivalů – například v Ostravě uvedli před třemi lety Mahlerovy vzpomínky a 420People v roce 2015 Taneční poctu ping-pongu

Stromgren je renesanční muž, který dokáže sám zastat několik rolí tvůrčího týmu, vyniká vypravěčským umem a schopností balancovat na hraně mezi snovou poetikou a mrazivou syrovost, aniž by ztratil smysl pro velmi specifický druh humoru. Jeho díla kombinují principy tance, divadla a filmu a často se nechává inspirovat obyčejnými, až banálními situacemi, během nichž vycházejí najevo temná tajemství a hluboko zasuté vzpomínky.

Okno je právě takovýmto pohledem „pod povrch“ – díváme se do útrob jednoho pokoje, ale dost možná i duše, myslí, života. Na tmavě rudé scéně, která svou strukturou v některých částech připomíná papír, vidíme už při příchodu do hlediště nehybně ležet mužskou postavu ve světlém kostýmu. Pohyb se rozvíří až s příchodem mladé ženy s violoncellem, která usedá a začíná hrát. Tóny Sonáty pro violoncello Johanna Sebastiana Bacha se postupně oddělí od jejích gest a pohybů jakoby se roviny těla a duše a na chvíli zcela rozdvojily. Libozvučná melodie se propadá do znepokojivé zvukové krajiny a na jevišti se vynořují těla dalších pěti tanečníků. Tím okamžikem začíná nepřetržitý proud obrazů, které dráždí představivost, a vybízejí k hledání příčin a k očekávání jasných rozuzlení. Ta ale nepřicházejí...

Sám Stromgren se ještě před premiérou vyjádřil o nové ostravské inscenaci jako o abstraktním tvaru, který nemá ambici podávat jasné odpovědi, ale spíše na diváka volně působit a dovolit mu nacházet vlastní asociace, spojitosti a interpretace. To ve výsledku vyvolává pocit jakési nedokončenosti či neohrazenosti, kdy jednotlivé pasáže přecházejí jedna v druhou bez dílčí (i celkové gradace) a pevné dějové linky. Přesto lze vypožorovat určité záchytné body, které inscenaci ukotvují. Tím hlavním je Bachova hudba, její vnitřní struktura a princip tématu a variace, kterými se Stromgren silně inspiroval. S hudebním prvkem souvisí i postava violoncellistky, která na sebe přirozeně váže nejvíce pozornosti. Laura Moreno Gasulla ji vtiskla křehkost a zároveň jakousi odhodlanost bojovat o svůj vnitřní klid. Jako by se snažila udržet si svou vyrovnanost i přes pády do temných stavů, které se vkrádají do jejího světa jako téměř hororové vidiny.

Do plynoucího proudu pohybu vnáší pocit hmatatelnosti a konkrétnosti nejrůznějších předmětů, z nichž každý nese určité konotace – tělo a smyčec violoncella, listy papíru, lano nebo Bible. Na druhou stranu i to, co se zdá nehybné a stálé, se mění v pouhou pomíjivou rekvizitu. Okamžiky, kdy v představení dochází ke změně perspektivy (skrže něco, co neváhám nazvat „destrukcí“) a ve zdánlivě předvídatelných situacích nastávají nečekané, až absurdní zvraty, považuji osobně za ty nejzajímavější. Nutí nás přehodnocovat zdánlivé jistoty a víru v to, co vidíme. Skrývá se pod kobercem nebezpečná hlubina nebo nám to našeptává vlastní strach? Co se děje v temných koutech, kam světlo nedosáhne?

Jo Stromgren patří mezi tvůrce, kteří se dokáží sami postarat o téměř všechny složky představení. Pro Okno vytvořil nejen celkový koncept a choreografii, ale také scénografii, podobu hudebního doprovodu a světelný design. Charakteristická práce se světlem je součástí choreografova uměleckého rukopisu – zahrnuje osvětlení a tvorbu atmosféry celého jeviště, ale i využití intimního světla lamp a jiných zdrojů, s nimiž sami tanečníci různě manipulují a vytvářejí tak rozmanité efekty (například světlo přicházející z neznámého prostoru, postupné osvětlování a odkrývání částí těl nebo předmětů). A je to právě rafinovaný světelný design, který Oknu dodává onen magický, místy až děsivý nádech. Zjistíme, že hranice mezi realitou a světem představ se může skrývat jen v bliknutí žárovky...

Okno je bezpochyby novým druhem zážitku nejen pro ostravské publikum, které je zvyklé vidat místní baletní soubor převážně na klasických jevištích, ale i pro samotné interprety, kteří to na malém jevišti **Divadla „12“** – kde se máloco schová – musí takzvané uhrát a nejednou vystoupit z běžné komfortní role tanečníka, když mluví nebo manipulují s rekvizitami. Natalia Adamska Rita Pires Rei Masatomi Barnaby James Packham Gene David Goodman a již zmíněná Laura Moreno Gasulla však podali sebevědomé výkony, vždyť mnozí z nich během svého působení v Ostravě setkali s nejrůznějšími formami tanečního divadla a někteří měli možnost pracovat se samotným Jo Stromgrenem.

I přes kvalitní provedení a momenty, kdy jsem zůstávala sedět se zatajeným dechem, jsem se nemohla ubránit pocitu, že inscenace postrádá intenzitu a hloubku jiných Stromgrenových kusů. Jako bychom sledovali střípek z většího celku, zůstávali nedočkavě stát na prahu něčeho mnohem silnějšího, a jen tak tak se snažili zachytit kousky příběhů, které nám neustále unikaly mezi prsty.

Otázkou zůstává: Je třeba vždy dostat odpovědi?

Psáno z představení konaného 28. května 2024 v **Divadle „12“**, Ostrava.

Okno

Hudba: Johann Sebastian Bach
Choreografie: Jo Stromgren
Scéna: Jo Stromgren
Kostýmy: Bregje van Balen
Světelný design: Jo Stromgren
Zvukový design: Jo Stromgren
Asistentka choreografa: Angela Dematté, Nataša Novotná
VAŠE HODNOCENÍ
A jak byste představení hodnotili vy?
Hodnoceno x
Témata článku

URL | <https://www.tanecniaktuality.cz/recenze/okno-je-treba-vzdy-dostat-odpovedi>

[« zpět na začátek](#)

© NEWTON Media, a. s., tel.: +420 225 540 801-2, www.anopress.cz, obchod@anopress.cz

Okno – Je třeba vždy dostat odpovědi?

Nestává se příliš často, abychom viděli členy Baletu Národního divadla moravskoslezského tančit na ryze komorní scéně, téměř na dosah ruky divákům. Takovou příležitost dostali v inscenaci *Okno* choreografa, režiséra a multimediálního norského umělce Jo Strømgrena, který vytvořil poslední premiérový kus této sezóny na míru ostravskému souboru a intimnímu prostoru Divadla „12“.

8. 6. 2024 recenze

Okno. Foto: Serghei Gherciu.

Autor [Tereza Cigánková](#)

Jo Strømgren není v Česku neznámou osobností. V minulosti tento celosvětově žádaný tvůrce spolupracoval s několika českými tanečními soubory a se svým vlastním uskupením **Jo Stromgren Kompani** hostoval na řadě tuzemských festivalů – například v Ostravě uvedli před třemi lety *Mahlerovy vzpomínky* a 420PEOPLE v roce 2015 *Taneční poctu ping-pongu*.

Strømgren je renesanční muž, který dokáže sám zastat několik rolí tvůrčího týmu, vyniká vypravěčským umem a schopností balancovat na hraně mezi snovou poetikou a mrazivou syrovost, aniž by ztratil smysl pro velmi specifický druh humoru. Jeho díla kombinují principy tance, divadla a filmu a často se nechává inspirovat obyčejnými, až banálními situacemi, během nichž vycházejí najevo temná tajemství a hluboko zasuté vzpomínky.

Okno je právě takovýmto pohledem „pod povrch“ – díváme se do útrob jednoho pokoje, ale dost možná i duše, mysli, života. Na tmavě rudé scéně, která svou strukturou v některých částech připomíná papír, vidíme už při příchodu do hlediště nehybně ležet mužskou postavu ve světlém kostýmu. Pohyb se rozvíří až s příchodem mladé ženy s violoncellem, která usedá a začíná hrát. Tóny *Sonáty pro violoncello Johanna Sebastiana Bacha* se postupně oddělí od jejích gest a pohybů jakoby se roviny těla a duše a na chvíli zcela rozdvojily. Libozvučná melodie se propadá do znepokojivé zvukové krajiny a na jevišti se vynořují těla dalších pěti tanečníků. Tím okamžikem začíná nepřetržitý proud obrazů, které dráždí představitost, a vybízejí k hledání příčin a k očekávání jasných rozuzlení. Ta ale nepřicházejí...

Okno. Foto: Serghei Gherciu.

Sám Strømngren se ještě před premiérou vyjádřil o nové ostravské inscenaci jako o abstraktním tvaru, který nemá ambici podávat jasné odpovědi, ale spíše na diváka volně působit a dovolit mu nacházet vlastní asociace, spojitosti a interpretace. To ve výsledku vyvolává pocit jakési nedokončenosti či neohraničenosti, kdy jednotlivé pasáže přecházejí jedna v druhou bez dílčí (i celkové gradace) a pevné dějové linky. Přesto lze vypozerovat určité záchytné body, které

inscenaci ukotvují. Tím hlavním je Bachova hudba, její vnitřní struktura a princip tématu a variace, kterými se Strømngren silně inspiroval. S hudebním prvkem souvisí i postava violoncellistky, která na sebe přirozeně váže nejvíce pozornosti. **Laura Moreno Gasulla** ji vtiskla křehkost a zároveň jakousi odhodlanost bojovat o svůj vnitřní klid. Jako by se snažila udržet si svou vyrovnanost i přes pády do temných stavů, které se vkrádají do jejího světa jako téměř hororové vidiny.

Do plynoucího proudu pohybu vnáší pocit hmatatelnosti a konkrétnosti nejrůznější předměty, z nichž každý nese určité konotace – tělo a smyčec violoncella, listy papíru, lano nebo Bible. Na druhou stranu i to, co se zdá nehybné a stálé, se mění v pouhou pomíjivou rekvizitu. Okamžiky, kdy v představení dochází ke změně perspektivy (skrže něco, co neváhám nazvat „destrukcí“) a ve zdánlivě předvídatelných situacích nastávají nečekané, až absurdní zvraty, považují osobně za ty nejzajímavější. Nutí nás přehodnocovat zdánlivé jistoty a víru v to, co vidíme. Skrývá se pod kobercem nebezpečná hlubina nebo nám to našeptává vlastní strach? Co se děje v temných koutech, kam světlo nedosáhne?

Okno. Foto: Serghei Gherciu.

Jo Strømngren patří mezi tvůrce, kteří se dokáží sami postarat o téměř všechny složky představení. Pro *Okno* vytvořil nejen celkový koncept a choreografii, ale také scénografii, podobu hudebního doprovodu a světelný design. Charakteristická práce se světlem je součástí choreografova uměleckého rukopisu – zahrnuje osvětlení a tvorbu atmosféry celého jeviště, ale i využití intimního světla lamp a jiných zdrojů, s nimiž sami tanečníci různě manipulují a vytvářejí tak rozmanité efekty (například světlo přicházející z neznámého prostoru, postupné osvětlování a odkrývání částí těl nebo předmětů). A je to právě rafinovaný světelný design,

který *Oknu* dodává onen magický, místy až děsivý nádech. Zjistíme, že hranice mezi realitou a světem představ se může skrývat jen v bliknutí žárovky...

Okno je bezpochyby novým druhem zážitku nejen pro ostravské publikum, které je zvyklé vídat místní baletní soubor převážně na klasických jevištích, ale i pro samotné interprety, kteří to na malém jevišti Divadla „12“ – kde se máloco schová - musí takzvaně uhrát a nejdnou vystoupit z běžné komfortní role tanečníka, když mluví nebo manipulují s rekvizitami. **Natalia Adamska, Rita Pires, Rei Masatomi, Barnaby James Packham, Gene David Goodman** a již zmíněná Laura Moreno Gasulla však podali sebevědomé výkony, vždyť mnozí z nich během svého působení v Ostravě setkali s nejrůznějšími formami tanečního divadla a někteří měli možnost pracovat se samotným Jo Strømgenem.

I přes kvalitní provedení a momenty, kdy jsem zůstávala sedět se zatajeným dechem, jsem se nemohla ubránit pocitu, že inscenace postrádá intenzitu a hloubku jiných Strømgenových kusů. Jako bychom sledovali střípek z většího celku, zůstávali nedočkavě stát na prahu něčeho mnohem silnějšího, a jen tak tak se snažili zachytit kousky příběhů, které nám neustále unikaly mezi prsty. Otázkou zůstává: Je třeba vždy dostat odpovědi?

Psáno z představení 28. května 2024 v Divadle „12“, Ostrava.

Okno

Hudba: Johann Sebastian Bach

Choreografie: Jo Strømgen

Scéna: Jo Strømgen

Kostýmy: Bregje van Balen

Světelný design: Jo Strømgen

Zvukový design: Jo Strømgen

Asistentka choreografa: Angela Dematté, Nataša Novotná